

NORMES REGULADORES DELS PLANS D'ESTUDIS I DE L'ORGANITZACIÓ DELS MÀSTERS UNIVERSITARIS DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

Aprovada per CACG de 4 de juny de 2010

Preàmbul

L'objectiu d'aquesta normativa és regular la planificació dels estudis de màster a la Universitat de Barcelona (UB). Les experiències recollides durant aquest darrers anys, després de cinc edicions de programació d'ensenyaments oficials de màsters universitaris, juntament amb l'entrada en vigor del Reial decret 1393/2007, que regula el funcionament d'aquests ensenyaments, han motivat la regulació dels plans d'estudi de màsters universitaris. Convé introduir nous criteris per adaptar-se a l'actual marc normatiu i a les necessitats pròpies de la universitat. Amb això, es pretén que el conjunt de màsters universitaris de la UB configurin un mapa d'ample perspectiva en què s'estableixin relacions de complementarietat i mai de competitivitat. Per tant, és una aposta per racionalitzar els màsters actualment vigents i els que es puguin planificar en el futur. Així mateix, el fet de simplificar l'estructura i fer-la més flexible permetrà anar adequant l'oferta de màsters a les noves titulacions de grau.

Article 1. Objecte

Aquesta normativa té per objecte la regulació dels plans d'estudis i l'organització dels ensenyaments oficials de màster universitaris de la UB i també on actuï com a universitat coordinadora. Els màsters universitaris tenen com a finalitat que l'estudiant adquireixi una formació acadèmica avançada i tots han de concloure amb l'avaluació i la defensa pública d'un treball de fi de màster (TFM).

El Vicerectorat de Política Docent i Científica dóna suport a les iniciatives que fomentin la mobilitat dels estudiants amb l'objectiu de reforçar l'excel·lència dels estudis oficials de màster universitari. Es fomentaran les iniciatives de les quals es derivi un alt valor afegit per a l'estudiant i per a la universitat mateix, i es potenciaran les integracions entre màsters afins amb l'objectiu d'augmentar-ne la sostenibilitat.

Article 2. Àmbit d'aplicació

L'àmbit d'aplicació d'aquestes normes engloba els màsters universitaris oficials oferts únicament per la UB i els màsters interuniversitaris en què la UB és la universitat coordinadora.

Article 3. Definicions

Projecte formatiu: protocol per presentar al procés de verificació al Consejo de Universidades i a l'Agència Nacional de Evaluación de la Calidad i Acreditación (ANECA), i/o fer-ne el seguiment i l'acreditació posterior.

Programa formatiu d'una titulació: conjunt d'objectius, competències i resultats esperats que, d'acord amb el compliment del pla d'estudis i de la resta d'activitats formatives i dels mecanismes d'assegurament de la qualitat, permet assolir uns resultats concrets i quantificables.

Pla d'estudis: estructura concreta de matèries i assignatures, ordenades i planificades mitjançant un disseny curricular concret, que dóna dret a l'obtenció d'un títol i que respon a uns objectius, unes competències i uns resultats esperats d'un programa formatiu.

Itinerari formatiu: disseny curricular que descriu explícitament en què s'ha de matricular l'alumne per assolir uns determinats objectius i competències, i li permet obtenir el títol de màster.

Màster amb orientació de recerca: les matèries han d'iniciar l'estudiant en la recerca i li proporcionaran els coneixements i les eines necessàries perquè, un cop superat el màster, pugui iniciar la seva carrera investigadora.

Màster amb orientació professional: les matèries han de permetre adquirir els coneixements i les competències necessàries per exercir en una determinada professió.

Màster amb orientació mixta: les matèries han de permetre situar l'alumne en un nivell inicial de la recerca, a la vegada que li possibiliten l'adquisició dels coneixements i les competències necessàries per exercir una determinada professió.

Article 4. Pla d'estudis

Els plans d'estudis s'han de dissenyar en el marc del Reial decret 1393/2007 i han de permetre la flexibilitat que promou l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES).

a) Els plans d'estudi han d'estar estructurats en *european credit transfer system* (ECTS). La UB estableix que cada crèdit ECTS equival a un nombre aproximat de 25 hores de treball de l'estudiant. Un curs acadèmic a temps complet equival a 60 crèdits ECTS.

b) Els plans d'estudi que condueixen a l'obtenció d'un títol oficial de màster universitari de la UB poden tenir una càrrega lectiva de 60, 90 o 120 crèdits ECTS. Si més no, es recomana una càrrega lectiva de 60 crèdits ECTS, de cara a la seva sostenibilitat.

c) Els plans d'estudi contenen tota la formació teòrica i pràctica que l'estudiant ha d'adquirir per assolir les competències definides en el programa formatiu del màster i que es concreta en les matèries i assignatures (obligatòries i optatives), en el treball de fi de màster i, si escau, en pràctiques externes.

d) La denominació del títol del màster s'ha d'establir tenint en compte que: I) ha de ser específica i estable en el temps, sense que això impedeixi que el seu contingut s'ajusti en funció de noves necessitats; II) s'ha de correspondre amb els seus continguts formatius i ser coherent amb la disciplina a la qual pertany; III) no hi pot haver coincidència substancial en els títols dels màster ni tampoc màsters en què els objectius i els continguts coincideixin substancialment.

e) La matèria és la unitat d'estructuració del pla d'estudis que inclou l'especificació, explicitada en el programa formatiu, de determinades competències a assolir per l'estudiant, els resultats d'aprenentatge, continguts i criteris metodològics i organitzatius i d'avaluació. Pot estar desglossada en una o diverses assignatures. La matèria té assignades determinades competències que són més o menys

generals o específiques —en funció de si són matèries optatives o obligatòries—. Les matèries poden ser compartides per diferents plans d'estudi de màster universitari de la UB amb competències equivalents, però mai amb altres tipus d'ensenyament.

f) L'assignatura és la unitat bàsica de la matrícula, la programació, el desenvolupament i l'avaluació docent i ha de tenir un pla docent, d'acord amb el que estableixen les *Normes Reguladores dels Plans Docents de les assignatures per als ensenyaments de la Universitat de Barcelona*, segons les directrius de l'EEES.

g) Cada pla d'estudis ha de fixar una distribució de crèdits que l'estudiant ha d'assolir per obtenir el títol, mitjançant la superació d'assignatures obligatòries i optatives, així com el nombre de crèdits del treball de fi de màster i, si fos el cas, de les pràctiques externes.

h) Els crèdits obligatoris del màster, si n'hi ha, són comuns per a tots els alumnes del màster i es concreten en matèries obligatòries, que contindran assignatures obligatòries. El pla d'estudis fixarà el nombre de crèdits de cada matèria obligatòria i les assignatures que conté amb els crèdits de cadascuna. Les matèries obligatòries garanteixen l'assoliment de competències generals i, si es creu oportú, alguna d'específica.

i) Els crèdits optatius del màster, si n'hi ha, es concreten en matèries optatives que contenen assignatures optatives. El pla d'estudis defineix les matèries optatives, amb els seus crèdits corresponents, i la proposta inicial d'assignatures optatives vinculades a cada matèria, i a més indica els crèdits assignats a cada una d'aquestes assignatures. Les matèries optatives reforcen l'orientació i, si és el cas, defineixen les especialitats. En el cas d'establir especialitats, caldrà definir de quines matèries optatives s'han de superar els crèdits optatius d'aquella especialitat del títol. El total de les matèries optatives ha de garantir competències concretes de l'orientació i ha d'incloure les competències globals de la titulació que no estiguin recollides en les matèries obligatòries. La relació d'assignatures vinculades a cada matèria optativa del pla d'estudis es pot incrementar per fomentar la flexibilitat que promou l'EEES i l'adequació a les noves necessitats formatives, sempre dins del marc de les competències definides en el títol i en la matèria.

j) Les assignatures, tant les obligatòries com les optatives, tenen una càrrega lectiva de 3, 6 o 9 crèdits ECTS, o bé de 2,5, 5 i 7,5, si s'escau. De manera excepcional, sempre que estigui degudament justificat, es poden proposar assignatures de més de 7,5 o 9 crèdits, que han de tenir un nombre de crèdits múltiple de 2,5 o 3.

k) Hi poden haver complements formatius (CF) previs a l'accés a determinats màsters universitaris, que obeeixen a un procés d'anivellament i homogeneïtzació dels estudis previs (CACG, 17 de juliol de 2009) per als màsters anterior al curs 2009-2010 (els màsters aprovats el 2009-2010 i el 2010-2011 ja segueixen les actuals directrius de verificació de l'ANECA). S'ha de decidir sobre la possible simultaneïtat dels CF i s'ha de justificar d'acord amb les seves característiques, però en cap cas no es poden comptabilitzar com a crèdits del màster, sinó que són requisits d'accés.

l) Els plans d'estudis poden vincular a les seves matèries assignatures impartides per màsters universitaris de la UB o d'altres universitats de l'entorn català, amb la justificació acadèmica pertinent (ajustar-se a l'assoliment de les competències que

estableix la matèria, per exemple). En aquest cas, pel que fa als màsters d'altres universitats catalanes, l'estudiant s'ha de matricular de l'assignatura de l'altra universitat a la UB. S'hauran d'establir els mecanismes entre les universitats implicades per definir el procediment d'autorització per a la matrícula i de comunicació de l'avaluació, perquè l'assignatura figuri correctament avaluada en l'expedient de l'estudiant.

m) És factible matricular-se de fins a un 20 % de crèdits corresponents a un altre màster universitari de la UB i d'altres universitats catalanes.

n) El treball de fi de màster (TFM), obligatori per a tots els estudiants, configura una matèria dins el pla d'estudis i es regeix per les directrius de treballs de fi de grau i de màster que la UB estableixi.

o) Així mateix, les pràctiques externes configuren una matèria dins el pla d'estudis i s'han de regir per la normativa de pràctiques externes que la UB estableixi.

p) Es poden reconèixer crèdits de màsters universitaris i, en casos excepcionals i amb la deguda justificació acadèmica, també d'altres titulacions de postgrau afins. En tots dos casos, el reconeixement de crèdits, d'acord amb la normativa vigent, l'ha de proposar la Comissió de Coordinació del Màster, aprovat per la Comissió Acadèmica del centre i, finalment, ratificat per la CACG.

q) Dins el pla d'estudis es poden definir diferents itineraris formatius, que en el cas que tinguin com a objectiu l'adquisició de coneixements específics dins l'àmbit de coneixement del màster, s'han d'anomenar «especialitats» i han de constar en el corresponent títol oficial de màster.

r) L'orientació i les especialitats, si n'hi ha, constaran en el Suplement Europeu al Títol.

s) L'ensenyament és bàsicament de modalitat presencial, però es pot incorporar la semipresencialitat, amb l'aprovació prèvia de la CACG i segons la normativa vigent de la UB sobre *Docència semipresencial a la universitat de Barcelona* (CACG, 24 gener 2008). En casos excepcionals, es pot cursar l'ensenyament en la modalitat *on-line*.

Article 5. Orientació

Un màster universitari pot tenir l'orientació de recerca, l'orientació professional o totes dues, la mixta (de recerca i professional). L'orientació del màster (recerca, professional o mixta), juntament amb la distribució de crèdits (obligatoris i optatius), determina l'estructura del seu pla d'estudis.

5.1. Màster amb orientació de recerca

Les matèries han d'introduir l'estudiant en la recerca i li han de proporcionar els coneixements i les eines necessàries perquè, un cop superat el màster, pugui iniciar la seva carrera investigadora.

El pla d'estudis ha d'incloure el TFM obligatori per a tots els alumnes, el contingut del qual ha de permetre discernir si l'estudiant ha adquirit els coneixements i les competències suficients per iniciar la recerca en l'àmbit de coneixement del màster.

El TFM de recerca té una càrrega lectiva d'entre 6 i 30 crèdits i, tal com ho regula el Reial decret 1393/2007, conclourà amb la seva defensa pública.

5.2. Màster amb orientació professional

Les matèries han de permetre a l'estudiant adquirir els coneixements i les competències necessàries per exercir una determinada professió.

a) El pla d'estudis ha d'incloure el TFM, obligatori per a tots els alumnes, el contingut del qual ha de permetre discernir si l'estudiant ha adquirit els coneixements i les competències suficients per exercir la professió.

b) El TFM amb orientació professional té una càrrega lectiva d'entre 6 i 18 crèdits ECTS i, tal com ho regula el Reial decret 1393/2007, conclourà amb la seva defensa pública.

c) El pla d'estudis ha de tendir a oferir pràctiques externes obligatòries per a tots els alumnes. Tanmateix, la UB pot reconèixer a l'estudiant l'acreditació d'un mínim de dos anys de treball professional en un àmbit afí al màster. Les pràctiques externes tindran una càrrega lectiva d'entre 12 i 24 crèdits ECTS.

d) La suma total de crèdits del TFM professional i les pràctiques professionals no han d'excedir dels 30 crèdits ECTS.

e) Quan es tracti de títols que habilitin per exercir activitats professionals regulades a Espanya, els plans d'estudis s'han d'adequar a allò que estableixi el Govern espanyol i a la normativa europea aplicable. Els plans d'estudis s'han de dissenyar per garantir les competències necessàries per exercir la professió.

5.3. Màster mixt

a) Per les característiques de l'àrea de coneixement, el pla d'estudis està format per matèries que simultàniament alimenten l'orientació de recerca i la professional, al mateix temps que han de introduir l'estudiant en la recerca i li han de possibilitar l'adquisició dels coneixements i les competències necessàries per exercir en una determinada professió. El pla d'estudis ha de complir totes les altres característiques, requisits i condicions continguts en aquesta normativa, tant del pla d'estudis d'un màster d'orientació de recerca com del d'un d'orientació professional. El nombre de crèdits obligatoris i el nombre de crèdits optatius serà el mateix per a les dues orientacions. El que diferencia una orientació de l'altra és la tipologia del TFM i la possibilitat d'incloure pràctiques professionals.

b) El pla d'estudis ha d'incloure un TFM de l'orientació de recerca, obligatori per a tots els alumnes que segueixin aquesta orientació, i un TFM de l'orientació professional, obligatori per a tots els alumnes que segueixin l'orientació professional. Així mateix, ha de tendir a oferir pràctiques externes obligatòries per a tots els estudiants de l'orientació professional, excepte en el cas que l'estudiant acrediti un mínim de dos anys de treball professional en un àmbit afí al màster, que han de ser reconeguts per la universitat.

Article 6. Titulació del professorat que impartirà el màster

a) Quan l'ensenyament oficial de màster universitari tingui l'orientació de recerca, la totalitat del professorat que imparteix l'ensenyament ha de tenir el grau de

doctor. El Vicerectorat de Política Docent i Científica pot valorar possibles excepcions en els àmbits en què hi hagi una clara mancança de personal docent doctor.

b) Quan l'ensenyament oficial de màster universitari tingui una orientació professional, com a mínim el 60 % del professorat que imparteix l'ensenyament ha de tenir el grau de doctor.

c) Quan l'ensenyament oficial de màster universitari sigui mixt, el professorat que imparteix la part comuna a les dues orientacions i el que imparteix l'itinerari específic de l'orientació de recerca ha de tenir el grau doctor; mentre que en l'itinerari específic de l'orientació professional, com a mínim el 60 % del professorat que l'imparteix ha de tenir el grau de doctor.

Article 7. Ensenyaments oficials de màsters interuniversitaris

Un màster es considera interuniversitari quan cada universitat imparteixi en exclusiva, com a mínim, 10 crèdits obligatoris en l'estructura comuna, o en totes les especialitats del màster, exclosos els TFM i les pràctiques externes. Això no obstant, atenent el nombre d'universitats participants i les característiques del màster, es pot considerar un nombre inferior de participació en crèdits, sempre que els crèdits obligatoris a cursar siguin proporcionals en totes les universitats participants.

Els màsters en què només participin universitats del sistema universitari català es regeixen per l'acord de la Junta del Consell Interuniversitari de Catalunya del 3 de desembre del 2009 sobre ensenyaments universitaris oficials, en què participa més d'una universitat.

La proposta de pla d'estudis ha d'establir el nombre de crèdits obligatoris i optatius que imparteix cadascuna de les universitats participants en el màster. Pel que fa a la ràtio d'oferta d'assignatures optatives establerta en aquesta normativa, s'aplica només en els crèdits optatius que ofereix la UB.

Per poder fer propostes de màster interuniversitari s'ha de comptar amb els convenis corresponents signats entre les universitats participants, en què es regularan les condicions relatives a la mobilitat, les beques i altres temes de caràcter econòmic.

Article 8. Oferta i programació d'assignatures

Un cop establert el nombre de crèdits obligatoris i de crèdits optatius d'un màster universitari, el màxim de crèdits optatius que es poden programar en un curs acadèmic és entre el doble i el quàdruple del total de crèdits optatius que ha de superar l'estudiant, i que figuren en el quadre de distribució del títol, independentment del nombre d'especialitats que el màster tingui definides. L'oferta d'una optativitat superior està condicionada al nombre d'estudiants matriculats en el màster en edicions anteriors i a les característiques molt peculiars del màster que el vicerectorat valorarà per aprovar o no l'escreix.

Cada curs acadèmic s'han de fixar, en els aplicatius informàtics institucionals implementats a aquest efecte, i dins dels terminis fixats en el calendari que estableixi els òrgans de govern de la UB, les assignatures obligatòries i optatives que s'ofereixen per al proper curs acadèmic de cadascuna de les matèries de què

consta el pla d'estudis descrit en el programa formatiu. L'oferta acadèmica de cada curs (o de cada dos, en el cas de programacions bianuals) ha de garantir l'assoliment de totes les competències de la titulació per a tots els estudiants del màster. Per poder mantenir l'oferta d'una assignatura optativa, cal que s'hi hagin matriculat com a mínim cinc estudiants, exceptuant el curs de màster que sigui únic i estratègic per a aquell centre. S'han d'anul·lar les assignatures que no compleixin el mínim establert per a aquell curs acadèmic.

Excepcionalment, es poden programar assignatures que no compleixin cap d'aquest mínims. En aquest cas, la docència impartida no es comptabilitzarà en el pla de dedicació del professorat ni com a càrrega docent en el departament corresponent.

El nombre mínim d'estudiants matriculats nous a cada convocatòria del màster amb orientació de recerca és de 10.

El nombre mínim d'estudiants matriculats nous a cada convocatòria del màster amb orientació professional o mixta és de 15.

Article 9. Procediment d'aprovació dels plans d'estudis de màster universitari

L'aprovació del pla d'estudis com a fixació de la planificació de l'ensenyament que figura en la memòria es portarà a terme un cop la memòria del títol de màster ha estat informada favorablement per l'ANECA o l'òrgan equivalent de la comunitat autònoma.

Les propostes dels plans d'estudis de màsters universitaris seran aprovades per les comissions acadèmiques dels centres a proposta de la Comissió de Coordinació del Màster.

Els plans d'estudis d'ensenyaments oficials, un cop aprovats pels centres, s'elevan als òrgans de govern de la UB perquè els aprovi i els ratifiqui, en aplicació de l'article 91.3 de l'Estatut de la Universitat de Barcelona.

En el cas de màsters interuniversitaris, tant si la UB és la coordinadora del màster com si és universitat participant, el pla d'estudis ha de ser aprovat pels òrgans corresponents de la UB.

En el cas excepcional en què es vulguin fer canvis de plans d'estudis, amb una ordenació més sostenible de les seves assignatures, les modificacions «substancials», segons l'ANECA, han de ser proposades per la Comissió de Coordinació del Màster, aprovades per la Comissió Acadèmica del centre i elevades a l'Agència de Polítiques i Qualitat de la Universitat de Barcelona i al Vicerectorat de Política Docent i Científica, perquè procedeixin, si s'escau, a estudiar-les i aprovar-les.

Article 10. Modificacions i extinció del pla d'estudis

La modificació i l'extinció dels plans d'estudis dels ensenyaments oficials de màster universitari i de les seves matèries i assignatures es regeixen per la *Normativa de modificació i extinció dels plans d'estudis* i les corresponents taules de reconeixement d'estudis que la UB estableixi.

Disposició addicional:

A manca d'una normativa general de la UB sobre l'organització dels màsters universitaris, i mentre aquesta no sigui aprovada, s'estableixen les disposicions següents:

a) La responsable d'elaborar una proposta de memòria d'un màster és una comissió promotora nomenada per la Junta de Facultat. Entre els seus membres hi ha d'haver un representant de cada departament afectat per la matèria del màster, el vicedegà o vicedegana acadèmic i la persona que coordini la comissió promotora, que serà proposada pel Deganat.

b) La memòria de proposta d'un màster universitari l'ha d'aprovar la Junta de Facultat a proposta de la comissió promotora.

c) Un cop la memòria d'un màster universitari ha estat informada favorablement per l'ANECA o l'òrgan equivalent de la comunitat autònoma, es constitueix la Comissió de Coordinació.

d) La Comissió de Coordinació d'un màster universitari la integren, com a mínim, els tres membres següents:

— Una representació del professorat dels departaments que imparteixen docència en el màster. Com a mínim una persona per departament i màster, a proposta del coordinador o coordinadora del màster.

— Una representació de l'alumnat. Com a mínim un estudiant elegit pels matriculats al màster.

— El coordinador o coordinadora del màster universitari.

e) El coordinador o la coordinadora del màster universitari és nomenat per la Junta de Facultat a proposta del degà o la degana. Ha d'exercir les funcions de president de la Comissió de Coordinació del Màster.

f) La cap de secretaria, o la persona en qui delegui, exercirà les funcions de secretari de la Comissió de Coordinació i, per tant, estendrà acta de les sessions que celebri, acta que ha de ser signada amb el vistiplau del coordinador del màster universitari.

g) Les funcions de la Comissió de Coordinació són, entre d'altres, les següents: vetllar per la interrelació entre les matèries i les assignatures que s'ofereixen; proposar activitats comunes per desenvolupar les competències transversals; informar la Comissió Acadèmica del centre de les necessitats de professorat, tant intern com extern; aprovar els plans docents de les assignatures proposats pels departaments i elevar-los a la Comissió Acadèmica del centre perquè hi doni el vistiplau; proposar a la Comissió Acadèmica del centre els reconeixements de crèdits, i portar a terme la selecció i l'acceptació dels estudiants.

h) Les funcions del coordinador o coordinadora del màster són, entre d'altres, les següents: vetllar per la correcta impartició de les classes i les activitats programades en els plans docents; formalitzar l'encàrrec docent als departaments; convocar com a mínim una vegada cada semestre la Comissió de Coordinació per avaluar les deficiències i esmenar-les; participar en el procés de gestió i avaluació de la qualitat d'acord amb els criteris establerts per l'Agència de Polítiques i Qualitat de la UB; gestionar les propostes de modificació del màster i, posteriorment, elevar-les al Vicerectorat de Política Docent i Científica, i elaborar periòdicament un

informe amb la finalitat de donar publicitat a les gestions dutes a terme i així poder-ne extreure les conclusions que escaiguin.

Disposició final: entrada en vigor

Aquesta normativa entra en vigor a partir de la seva aprovació pel Consell de Govern i és d'aplicació en el disseny dels ensenyaments oficials de màster universitari que es programin a partir del curs 2011-2012, i també en els màsters universitaris ja implantats a la UB amb modificacions substancials de plans d'estudi que comportin l'elaboració d'una memòria nova de l'estudi i la corresponent verificació a partir de l'aprovació d'aquesta normativa.

Disposició derogatòria

Aquesta normativa deroga qualsevol altra anterior que s'hi oposi o la contradigui.